

WYROK

Sygn. akt	W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	III AUa 103/15
Dnia 3 czerwca 2015 r.		

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Ewa Madera
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **3 czerwca 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **M. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę rodzinną

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **6 listopada 2014 r.** sygn. akt **III U 983/13**

I. **oddala apelację ,**

II. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego**

w T. adwokat K. G. kwotę 120 zł

(słownie : sto dwadzieścia złotych) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu

w postępowaniu odwoławczym .

Sygn.akt III AUa 103/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 czerwca 2015r.

Decyzją z dnia 11 lipca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił M. L. prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu L. L. (1) ,dochodzonego wnioskiem z dnia 26 czerwca 2013r. w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 68 ust.1 wyżej powołanej ustawy, organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie spełnia zasadniczej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia rentowego, ponieważ -zgodnie z orzeczeniem Komisji Lekarskiej Zakładu z dnia 9 lipca 2013r.- jej całkowita niezdolności do pracy powstała w dniu 1 lipca 2001r. tj. już po ukończeniu 16 roku życia , jak również po okresie pobierania nauki w szkole ,a przed osiągnięciem 25 lat.

Wnioskodawczyni M. L.odwołała się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu. W odwołaniu z dnia 6 sierpnia 2013r. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie uprawnienia do dochodzonego świadczenia rentowego , wnioskodawczyni zarzuciła ,że rozstrzygnięcie pozwanego organu rentowego oparte zostało na błędnym ustaleniu faktycznym odnoszącym się do oceny stanu jej zdrowia

z okresu objętego ochroną ubezpieczeniową przewidzianą w art.68 ust.1 ustawy emerytalno-rentowej. Podając ,że powodujące jej całkowitą niezdolność do pracy schorzenia okulistyczne datują się od dzieciństwa , odwołująca podnosiła ,że powyższe winno też decydować o uznaniu powstania tej niezdolności już w tamtym okresie , co dodatkowo potwierdzać miało, dołączone do odwołania, orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w S.z dnia 22 listopada 2007r. o umiarkowanym stopniu jej niepełnosprawności istniejącej przed 16 rokiem życia.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 sierpnia 2013 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wnosil o oddalenie żądania wnioskodawczyni z tego samego względu, który powołany został w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy podawał ,że z uwagi na wiek metrykalny odwołującej jak i przebieg jej procesu dedykacyjnego , całkowita niezdolność do pracy musiałaby powstać w okresach od 31 maja 1955r. do 31 sierpnia 1974r. , lub od 1 października 1976r. do 31 sierpnia 1980r. , co zostało wykluczone , przy określeniu daty 1 lipca 2001r. jako daty powstania tego stopnia niezdolności do pracy (od której to daty ,podjęto też na rzecz wnioskodawczyni wypłatę w tej wysokości renty z ogólnego stanu zdrowia).

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu , po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczyni M. L., wyrokiem z dnia 6 listopada 2014r. (sygn. akt III U 983/13) oddalił odwołanie, przyznając od Skarbu Państwa na rzecz reprezentującego odwołującą fachowego pełnomocnika z urzędu , tytułem wynagrodzenia kwotę 120 zł. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że M. L.ur. (...),w okresie od 1 września 1970r. do 31 sierpnia 1974r. uczęszczała do Liceum (...), zaś od 1 października 1976r. do 31 marca 1980r. kontynuowała naukę na wyższych studiach zawodowych na Wydziale Ekonomicznym (...)(studia zaoczne) i po złożeniu egzaminu dyplomowego w dniu 27 lipca 1982r. uzyskała dyplom ukończenia tych studiów. Niezależnie od tego w okresach od 1 lipca 1974r. do 30 września 1974r., od 20 marca 1975r. do 31 lipca 1976r., i od 1 sierpnia 1976r. do 30 września 1978r. wnioskodawczyni pracowała jako stażystka, referent czy samodzielny księgowy. Od 1 lutego 1982r. do 12 września 1982r. zgłoszona była do ubezpieczeń jako współpracująca w Zakładzie (...),matki S. L., po czym w okresach od 13 września 1982r. do 28 września 1992r. i od 24 września 1993r. do 31 maja 1995r. sama prowadziła działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania waty cukrowej. Od 3 czerwca 1996r.-na mocy decyzji ZUS z dnia 20 czerwca 1996r.- wnioskodawczyni nabyła prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a od dnia 1 lipca 2001r. – do chwili obecnej – pobiera rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Decyzja organu rentowego z dnia 26 września 2001r. ustalająca prawo do tak określonego świadczenia oparta została na orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 21 września 2001r. ,przy czym przesłanką stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy nie był stan narządu

wzroku, ale nasilone zaburzenia depresyjno- lękowe (przy odnotowaniu podjęcia leczenia psychiatrycznego w 1999r.). W dniu 22 listopada 2007r. (...)ds. Orzekania o Niepełnosprawności w S.orzekł o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wnioskodawczynie, istniejącej przed 16 rokiem życia. Od dnia 1 lutego 2012r. do chwili obecnej M. L.pracuje w Spółdzielni (...)‘Ś.’ jako przedstawiciel handlowy. W dniu 26 kwietnia 2013r. wnioskodawczynie złożyła w pozwanym organie rentowym dwa wnioski : o przyznanie prawa do renty socjalnej i renty rodzinnej po zmarłym w dniu 20 października 2008r. ojcu L. L. (1). Decyzją ZUS z dnia 24 czerwca 2013r. przyznano wnioskodawczynie prawo do renty socjalnej (kontynuując jednak wypłatę dotychczasowego świadczenia jako korzystniejszego w swej wysokości) , a – zaskarżoną w niniejszym postępowaniu- decyzją z dnia 11 lipca 2013r. odmówiono prawa do renty rodzinnej , przyjmując – w oparciu o zgodne orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 28 maja 2013r. i Komisji Lekarskiej Zakładu z dnia 9 lipca 2013r.- , że całkowita niezdolność do pracy wnioskodawczynie datuje się dopiero od dnia 1 lipca 2001r. (status ubezpieczeniowy zmarłego ojca nie był kwestionowany). Przeprowadzone w postępowaniu sądowym dowody osobowe z opinii biegłych lekarzy : okulisty (w tym opina uzupełniająca tego biegłego), psychiatry, specjalisty chorób wewnętrznych i kardiologa – mające na celu weryfikację oceny stanu zdrowia odwołującej z postępowania przed organem rentowym- pozwoliły z kolei Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu na poczynienie w sprawie zasadniczego ustalenia o wystąpieniu całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczynie najwcześniej od dnia 1 lipca 2001r.Jak podkreślił bowiem Sąd Okręgowy - opierając się w tym względzie w zupełności na wyżej powołanych opiniach biegłych (uznając tym samym dowody te za w pełni miarodajne, przy podkreśleniu zarówno fachowości biegłych jak i zupełności ich opinii –oddalając jednocześnie oddaleniem z tego też względu wnioski dowodowe odwołującej o powołanie innego biegłego lekarza okulisty, czy jeszcze dodatkowo biegłych lekarzy dermatologa i neurologa , w tym wypadku przy podkreśleniu ,że tego rodzaju schorzenia pojawiły się u wnioskodawczynie już znacznie później niż w okresie pobierania nauki do 25 roku życia) – choć M. L.w okresie dziecięcym była leczona z powodu zezza zbieżnego lewego oka i nadwzroczności obu oczu , to jednak odnotowywane w dokumentacji medycznej z tego okresu wartości pola widzenia nie kwalifikowały jej do osób całkowicie niezdolnych do pracy (schorzenia kardiologiczne wówczas w ogóle nie występowały, a nawet te aktualne –nadcisnienie tętnicze w wywiadzie- nie ograniczają zdolności do wykonywania zatrudnienia). Istotne pogorszenie funkcji narządu wzroku odnotowuje się dopiero od 1999r. , przy czym aktualnie stwierdzone ograniczenie pola widzenia do 30 % stanowić może o całkowitej z tego powodu niezdolności do pracy . Niezdolność w tym stopniu datuje się jednak wcześniej bo od dnia 1 lipca 2011r. , przy czym jest ona skutkiem nasilonych zaburzeń depresyjno-lękowych ,z powodu których wnioskodawczynie pozostaje w leczeniu od 1999r. Jednocześnie Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu podkreślił ,że orzeczenie (...)ds. Orzekania o Niepełnosprawności w S.z dnia 22 listopada 2007r. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wnioskodawczynie istniejącej przed 16 rokiem życia , jako wydane dla innych niż rentowe celów i rządzące się odmiennymi regułami jego ustalania ,nie może być utożsamiane z całkowitą niezdolnością do pracy w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych. W świetle więc powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu , dokonując oceny prawnej sprawy, uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione, a zaskarżoną decyzję ZUS za trafną i odpowiadającą prawu, dzieląc stanowisko pozwanego organu rentowego o nie spełnieniu przez odwołującą koniecznej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia rentowego określonej w 68 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477¹⁴ §1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 6 listopada 2014 r. zaskarżony został przez wnioskodawczynię M. L.. W apelacji z dnia 18 grudnia 2014r. wnioskodawca wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji , przy uwzględnieniu poniesionych kosztów postępowania odwoławczego zarzuciła ,że wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu oparty został z jednej strony na wadliwej opinii biegłego lekarza okulisty –przy bezzasadnym oddaleniu jej wniosku dowodowego o powołanie innego biegłego z tej dziedziny , z drugiej zaś na niepełnym materiale dowodowym wskutek nie zasięgnięcia opinii biegłego lekarza neurologa (naruszenie art.224 § 1 k.p.c. w zw. z art.217 § 2 k.p.c.) ,co w sumie stanowić miało o przedwczesności zaskarżonego wyroku. W krótkim uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżąca podkreślała ,że jej

schorzenie okulistyczne zostało niewłaściwie ocenione przez biegłego lekarza okulistę , który ograniczył się jedynie do przytoczenia wyników badań okulistycznych bez szczegółowego wyjaśnienia przyczyn przyjętej konkluzji (a sam lekarz konsultant

w postępowaniu przed organem rentowym nie był w stanie ocenić czy całkowita niezdolność do pracy z powodu tego schorzenia mogła wystąpić już w okresie do

16 rok życia względnie do ukończenia przez nią 25 lat) . Z kolei rozpoznane aktualnie schorzenie neurologiczne ,zdaniem apelującej ,może mieć podłoże genetyczne , co winno skutkować przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego lekarza także z tej specjalności.

Pozwany organ rentowy wniosł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni

(złożone w tym przedmiocie na rozprawie apelacyjnej oświadczenie pełnomocnika ZUS).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ,rozpoznając apelację wnioskodawczyni M. L. zważył, co następuje;

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Wyrok bowiem Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w T. z dnia 6 listopada 2014r. jest – w ocenie tut. Sądu – wbrew zarzutom apelacji , wyrokiem trafnym i odpowiadającym prawu , zaś w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy nie występują jakiegokolwiek przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć w szczególności te, które Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.). Przywołana przy tym wyżej trafność zaskarżonego rozstrzygnięcia wynika przede wszystkim z - pominiętego zupełnie przez Sąd I instancji (pomimo dopuszczenia z urzędu dowodu z akt sprawy III U 342/08)- faktu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 24 listopada 2008r., jaki zapadł w w/w sprawie , w którym –oddalając odwołanie M. L. od decyzji ZUS odmawiającej prawa do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 28 marca 2005r. matce S. L. (sprawa zainicjowana wnioskiem z dnia 21 kwietnia 2005r.) -przesądzone zostało ,że całkowita niezdolność do pracy wnioskodawczyni nie powstała w okresach objętych ochroną ubezpieczeniową o jakich mowa w art.68 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) , przy jednoczesnym braku jakiegokolwiek nowych dowodów w aktualnym postępowaniu rentowym odnoszących się do stanu zdrowia wnioskodawczyni z w/w okresów . Tym samym jakkolwiek powołany wyżej wyrok nie mógł jeszcze sam w sobie stanowić o powadze rzeczy osądzonej (art.199 §1pkt 2 k.p.c. w zw. z art.366 k.p.c.) skutkującej odrzuceniem odwołania M. L. od decyzji ZUS z dnia 11 lipca 2013r.(chociażby z uwagi na brak pełnej tożsamości przedmiotu sporu z uwagi na występowanie przez wnioskodawczynię z wnioskiem o przyznanie renty rodzinnej raz po zmarłej matce ,a w drugim przypadku po zmarłym ojcu- co każdorazowo wymagało także odrębnej oceny statusu ubezpieczeniowego każdego z rodziców pod kątem warunków z art.65 ust.1 wyżej powołanej ustawy emerytalno-rentowej) , to jednak moc wiążąca tego orzeczenia (art.365 §1 k.p.c.) w zakresie przesłanek dotyczących samej wnioskodawczyni winna była skutkować odstąpieniem od badania tych kwestii w aktualnym postępowaniu rentowym (tak też wprost w odnoszącym się również do renty rodzinnej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2011r. III UK 116/10 OSNP 2012/9-10/125). Mówiąc krótko Sąd Okręgowy

w T. w aktualnym postępowaniu sądowym był zobligowany do przyjęcia jako wiążącego ustalenia z poprzedniego postępowania o rentę rodzinną w w/w sprawie III U 342/08 o nie powstaniu całkowitej niezdolności do pracy M. L. w okresach , które uprawniałyby ją do dochodzonego świadczenia , co tym samym zwalniało go z obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego w tym kierunku. Stąd zbędność opinii biegłych , a tym samym brak konieczności odnoszenia się przez Sąd II instancji do stawianych przez skarżącą w tym przedmiocie zarzutów. Jedynie marginalnie Sąd Apelacyjny chciałby podkreślić ,że i tak zgromadzony dostatecznie i właściwie oceniony przez Sąd I instancji materiał dowodowy

(absurdalny wręcz wniosek odwołującej o dodatkowe powołanie biegłego lekarza neurologa w sytuacji gdy nie dysponuje ona nawet postawionym w tym zakresie rozpoznaniem jednostki chorobowej , przy równoczesnych bezzasadnych twierdzeniach o braku uzasadnienia konkluzji opinii biegłego lekarza okulisty , podczas gdy ten w szczegółowy sposób wyjaśnił jakie są kryteria orzecznicze do przyjęcia całkowitej niezdolności do pracy z powodu tego rodzaju schorzeń, przy ich odniesieniu do wyników badań wnioskodawczyni z istotnego dla wyniku sporu okresu)

potwierdził w pełni poprzednie ustalenie tego Sądu z w/w sprawy III U 342/08 (zapadły w sprawie tej wyrok podlegał także kontroli instancyjnej tut Sądu , który wyrokiem z dnia

26 lutego 2009r. III AUa 103/09 oddalił apelację M. L.). Odnotować też przyjdzie ,że w tamtym postępowaniu sądowym właściwie zwrócono uwagę na fakt wystąpienia przez wnioskodawczynię z wnioskiem rentowym jeszcze w 1994r., przy którym dołączone zaświadczenie lekarskie od lekarza okulisty prowadzącego leczenie nie zawierało przeciwwskazań do wykonywania przez nią każdej pracy (lekarz ten zresztą był słuchany w w/w sprawie III U 342/08 w charakterze świadka) , a postępowanie sądowe jakie toczyło się z odwołania M. L. od decyzji ZUS odmawiającej prawa do renty (sprawa V U 1600/94 Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie) wykazało ,że z powodu schorzeń okulistycznych wnioskodawczyni nawet wówczas kwalifikowała się co najwyżej do III grupy inwalidów. Odwołująca musi mieć przy tym świadomość ,że potwierdzenie przez organ rentowy jej uprawnień do renty socjalnej , dochodzonego wnioskiem z tej samej daty co przedmiotowy wniosek o rentę rodzinną , nie przesądza o prawie do tego ostatniego świadczenia , z uwagi na odmienne kryteria nabycia prawa do każdego z nich . W świetle bowiem art.4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (t. j. Dz. U. z 2013r.,poz.982 ze zm.) ,nie będące tożsame z całkowitą niezdolnością do pracy naruszenie sprawności organizmu przed ukończeniem 18 lat ,czy w okresie pobierania nauki w szkole - przed ukończeniem 25 roku życia , z powodu którego wystąpiła później całkowita niezdolność do pracy jest dostateczne dla przyznania prawa do tego świadczenia , w sytuacji gdy dla renty rodzinnej wymagane jest już powstanie tego stopnia „inwalidztwa” w okresach wskazanych w art. 68 ust.1 ustawy emerytalno-rentowej . Prawidłowo też Sąd I instancji zaakcentował ,że bez wpływu na końcowy wynik sprawy ,pozostaje treść przywoływanego przez wnioskodawczynię orzeczenia (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności

w S. z dnia 22 listopada 2007r. o umiarkowanym stopniu jej niepełnosprawności istniejącej przed 16 rokiem życia . W tym bowiem z kolei wypadku przewidziane w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2011r.,Nr 127,poz.721 ze zm.) przesłanki (kryteria) decydujące o danym stopniu niepełnosprawności są zgoła odmienne od tych przewidzianych w art. 12 i art. 13 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) decydujących o niezdolności do pracy. Tym samym nie ma jakichkolwiek podstaw do stawiania znaku równości pomiędzy orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności a całkowitą niezdolnością do pracy (tak też w bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego ,czego przykładem mogą być chociażby wyroki tego Sądu z dnia 11 marca 2008r. I UK 286/07 OSNP 2009/13-14/178 , czy z dnia 12 marca 2014r. II UK 360/13 LEX nr 1466628). Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów Sąd Apelacyjny, dzieląc zasadnicze w sprawie ustalenie Sądu I instancji o nie powstaniu całkowitej niezdolności do pracy M. L. przed 16 rokiem życia , względnie do ukończenia przez nią nauki w szkole - nie dłużej niż do osiągnięcia

25 lat, zmuszony był także do podzielenia oceny prawnej tego Sądu, sprowadzającej się do stwierdzenia, że z uwagi na nie spełnienie przez wnioskodawczynię zasadniczej przesłanki z art.68 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). nie może ona nabyć prawa do dochodzonej renty rodzinnej.

Mając więc powyższe na uwadze – z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych – na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku. Powyższy wynik sporu, a także fakt , iż wnioskodawczyni w postępowaniu odwoławczym reprezentowana była przez fachowego pełnomocnika z urzędu , uzasadniał z kolei uwzględnienie wniosku apelacji o przyznanie stosownego wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną , o czym z kolei orzeczono jak w pkt II sentencji wyroku , na podstawie § 19 i w zw. z §13 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013r.,poz.461)